

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

ليکوال: ډاکټر معمار حشمت الله انصاري
پېڅليک: تله / کال ۴۰۷ لمردي

Ketabton.com

.....

ليکي پوهه:

سرليک: د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

ليکوال: داکټر مهندس حشمت الله ،، اتمر ،،

اېډيټور:

د پڅښتنې ډيزان: داکټر مهندس حشمت الله ،، اتمر ،،

خپرنډوی:

چاپشمبر: ۳۰

چاپ نېټه: تلہ / کال ۱۴۰۷

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له ليکوال او خپرنډوی سره خوندي دي، بي اخځ

ښوونې ترې د گټې اخيستنې اجازه نه شته.

.....

لړلیک

چوپړی

سرلیک

- ۱.....پڅښتنۍ.
- ۲.....بسم الله الرحمن الرحيم
- ۳.....ليکي پوهه:
- ۴.....لړلیک
- ۶.....تران (پیل، شروع، برید)
- ۸.....د یادښتونو له پاره:
- ۹.....د میدان وردک ولسوالۍ نخشه (نقشه):
- ۱۰.....چک ولسوالۍ:
- ۱۹.....نه برجه کلا:
- ۱۹.....د کلا لنډه تاریخچه:
- ۲۰.....د کلا اړخ برجونه:
- ۳۴.....د کلا منځ کې بله کلا او بل برج (نهم برج):
- ۳۹.....لویه کلا:
- ۵۰.....تاخچي (طاقچي).
- ۶۶.....د کلا لویه دروازه:
- ۸۲.....حمامونه:
- ۱۰۵.....کلا دېوالونو لاندنۍ برخه:
- ۱۰۶.....د کلا نه باندې ودانۍ:
- ۱۱۲.....د چاپ شويو کتابونو لیست

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د کار لاندې کتابونو لیست ۱۱۷

د وخت او امکان په صورت کې ۱۱۸

د پڅښتنې څټ ۱۱۹

.....

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پایه ستاینه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چي د
وجود ماني او کاینات يي د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره
د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ کړل.
هغه د ذات پوهه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو
د پیدایښت یوه حتمي لامل دی.

عظمت، د ټولي نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق
د رسیدو جوهر په یوه والي کي د اعتراف، تباهی او بي وسی یوه له
لوړو وسیلو څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل مي و غوښتل يو بل کتاب د چک ولسوالۍ نه (۹) برجي کلا
په هکله وليکم، د خپلو کتابونو مینوالو او لوستونکو سره يي گډ
(شريکه) کړم.

زما د کتابونو مېنه وال يوازې معماران او انجينران نه دي،
او نه بايد اوسي، نوځکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو ليکونو کي
توپير راوړم چي د هرې څانگي مېنه وال په کي ډېر شي، دا کار به
ما دېته اړ کړي چي ليکنې مي توپير و لري او هم به مي مينه وال
ډېر شي.

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پیژنو.
زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نڅینه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپیڅلو بنده گانو څخه مو و بولي.

- د هغو دوستانو او انجیرانو نه مننه کوم، کوم چې د دې کتاب له پاره په انځور اخیستنې کې یې زما سره مرسته کړې ده او د لوی څښتن نه هغوی ته اوږد عمر او روغتیا هیله کوم.

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هېله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره گډ (شریکه) کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په درنښت

ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د یادښتونو له پاره:

..... ۱-

..... ۲-

..... ۳-

..... ۴-

..... ۵-

..... ۶-

..... ۷-

..... ۸-

..... ۹-

..... ۱۰-

.....

د میدان وردک ولسوالۍ نقشه (نقشه):

.....

چک ولسوالۍ:

» چک دريمه درجه ولسوالي ده (۱۱۹۲) کيلو متره مربع مساحت لري، د بحر له سطحې څخه (۲۲۰۰) متره لوړوالی لري، د (۶۸-۳۵) درجو طول البلد او (۰۶-۳۴) درجو عرض البلد تر منځ شتون (موقعيت) لري.

د چک بريښنا فابريکه او بند هم په همدې ولسوالۍ کې شتون (موقعيت) لري، دا فابريکه د (۱۹۳۶-۱۹۴۱) ميلادي کلونو تر منځ د آلمان (جرمني) هېواد په تخنيکي مرسته جوړه، او د دريوو توربينونو په لرلو يې د (۳۳۰۰) کيلو واټه بريښنا د توليد ظرفيت درلود، خو د جگړو او د دولت د نه پاملرني له امله اوس د فابريکې حالت د انديښنې وړ او ډير لږ (کم) توليد لري چې فابريکې ته څيرمه کلي ترې گټه پورته کوي.

د چک ولسوالۍ بريښنا بند انځور

د چک ولسوالۍ برېښنا بند انخور

د چک ولسوالۍ برېښنا بند انخور

.....

څلور خواوې او مهمې حوزې:

د دې ولسوالۍ شمال لور ته د نرخ ولسوالي، ختيځ ته يې د سيد آباد ولسوالي، لويديځ ته يې د جلگې او دايميرداد ولسوالي، او جنوب ته يې د جغتو ولسوالۍ پرتې دي.

د چک ولسوالۍ په لاندې څو درو او حوزو ویشل شوې ده:

۱- آمو خاک

۲- بیک سمند

۳- علیشه

۴- کوز خوات

۵- منځنۍ خوات

۶- بر خوات

۷- سیوکه (سیبکه)

۸- گردن مسجد

۱۰- سیاب

۱۱- عربان

۱۲- نیک پایقول

۱۳- گوډه

په دې درېوو حوزو کې، لاندې مهم کلي پراته دي:

.....

۱ - د آمو خاک سیمه:

په دې سیمې کې د اله سنگ، صالح خیل، خریان، آموخاک، گلدان، شاه قلندر او گرداب کلي پراته دي.

د دې درې سیمه د خریانو او اله سنگ له کلیو د سید آباد او نرخ له ولسوالیو جلا کېږي او د لوېدیځ (قبلي) په لوري پرمخ ځي.

دا سیمه هم له اله سنگ پرته د چک له سیند څخه اوبه اخلي، او کلي یې د چک د سیند په دواړو غاړو پراته دي، خو دا سیمه د یوې تنګې درې په بڼه پرته ده.

۲ - د علیشي دره:

په دې درې کې لاندې مهم کلي پراته دي:

علیشه، لنگر، کولک، شیخ یاسین... دا دره د علیشي د غرونو په لمنو کې او د چک د سیند په غاړه پرته ده، د انگریزانو په خلاف د مجاهدینو قوماندان د غازی محمد جان خان د دې سیمې اوسېدونکی وو.

۳ - بیک سمند:

دا دره د کوز خوات د شمال لور ته د علیشي د غرونو په لوېدیځه لمن کې پرته ده، دا دره د چک د سیند څخه ګټه نشي تر لاسه کولای، د کرنې ټولې ځمکې یې د چینو او کاریزونو په اوبو خړوبېږي، همدا شان په دې دره کې د وردگو د قوم تر څنګ زیاتره مسید، شیراني، هیرپال، مروت، منگل او نور قومونه هم اوسېږي.

.....

(وردگ: د نعمت الله رشیدي لیکنه) د دې سیمې مهم کلي:

جوز، جلیل، حسین کلا، پالیزک، څخه عبارت دي.

۴- کوز خوات:

دا سیمه د چک د سیند دواړو خواوو ته پرته ده، بنکلي، شنه او آواده سیمه ده.

بني د کرنې ځمکې، بنکلي باغونه او راز، راز میوې لري.

د نورو غلو تر څنگ د پنډو، وریجو شولې هم په کې کرل کېږي.

د دې سیمې مهم کلي د زمان خیل، خلیلي، لور، مداد، گلي، لاله خیل، نوره خیل او هزار باغ، څخه عبارت دي.

۵ - منځنۍ خوات:

دا سیمه هم د کوز خوات په شان د چک د سیند پر دواړو غاړو پرته، بنکلي شنه او آواده سیمه ده بني غلي، داني او ډول، ډول (رنگارنگ) میوې لري، د چک د بریښنا فابریکه هم په همدې ځای کې شتون (موقعیت) لري، د پنه په سیمه کې دهغو شهیدانو یادگاري ځلي هم شته چې د ۱۳۵۹ کال د روژې په قوه کې د شهیدانو لست پرې لیکل شوی دی.

د چک ولسوالۍ مرکز او د چک د ولسوالۍ بازار هم په همدې سیمې کې شتون (موقعیت) لري.

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د دې سیمې ځینې مهم کلي د بمبايي، علی همت، مدو، پنه، بابا کلا، چک، زرباغ..... څخه عبارت دي او جهادي شخصیت او نوميالی عالم استاد محمد یاسر د دې سیمې اوسېدونکي وو.

۶- بر خوات:

په دې سیمې کې مهم کلي د نوره خیل، کولک، قرباني، سپین بنور، علېشنگ... څخه عبارت دي.

شهید مامور عبدالباري فدايي شهادت: (۲/۹/ ۱۳۶۹).

شهید جگړن عبدالحق، شهید جنرال عبدالعلي خان وردگ چې د کمونستانو په کودتاه کې د داؤد خان په طرفدارۍ یوازینی جنرال و چې تر شهادت پورې وجنگېد او په (۷/۲/۱۳۵۷) کې په شهادت ورسېد، جنرال عبدالرحیم وردگ د پخواني حکومت (جمهوریت) د دفاع وزیر، د دې سیمې له اوسېدونکو څخه دي.

۷- سیوکه:

دا سیمه د چک او خوات له سیمې لوړه ده، په چپ لاس او د مسجد په خوله کې پرته ده، شکم پاره، دربنده، کوتره، ابراهیم خیل د دې سیمې مشهور کلي دي.

۸ - گردن مسجد:

دا سیمه د درې په بڼه د خوات څخه د جنوب غرب په لور پرته ده، د دې سیمې ځمکې د کاریزونو او چینو په اوبو، اوبه کېږي.

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

له همدې سيمې د چک له ولسوالۍ د جغتو ولسوالۍ ته سرک اوښتی،
همدا شان د سيد آباد ولسوالۍ ته د غاښو له لارې پلې لارې اوښتی
دي.

د دې درې مشهور کلي د مومد، قادر خيل، کچغو، ځلگري، عليا تکه،
برغسون، ملکيار خيل څخه، عبارت دي.

۹- آبگزار

دره مشک، ميرکه، چينه، تر ممد، پای کوتل او سره کلا.

۱۰ - د سياب يا سه آب دره:

(مفتومه، حکيم خيل، خوجگين، تپور، قاضيان).

دا چي دا دره ولي په سه آب مشهوره ده لامل يې دا دی چي د کوډه،
نيم پايقول، او د بغلان د درو اوبه دغه ځای ته راوتي (راوتلي) دي.

۱۱ - د عربانو دره:

گنيگر، بلاق، چارشونه، خواجه انگور، کنجغتو، ظريف خيل، خواجه
احمد، نشکک، بغلان

۱۲ - نيم پايکول (نيک پايقول) دره:

(چوني، فتح خيل، سرپوښ، شونيه، گلسينکه، او داسي نور...)

دا دره د عربانو په بني اړخ کې پرته ده، د سياب او گوډه د سرک
څخه لار ورته ورگرځيدلي ده، دا دره د لوېديځ په لورې پرته ده، د
دې درې څخه يوه لاره دلخشک د غاښي څخه د جلگې ولسوالۍ د
نازک خيلو سيمې ته اوښتی ده.

.....

د دې سیمې ځینې مشهور اشخاص: ابن امین، مستو خان.

۱۳- د گوډه دره:

دغه دره د چک ولسوالۍ وروستی دره ده چې د چک د سیند په دواړو غاړو پراته کلي د همدې درې پورې اړه لري (مربوط دي)، دا دره د سیاب څخه تر تنګي سیدان پورې غزېدلې ده، د چک د سیند له برکته ښې زراعتي ځمکې او ښکلي باغونه لري، د جلگې ولسوالۍ ته غزېدلې سړک په همدې درې کې تېرېږي.

عمر زي، آزاد خیل، گوډه، کلان، **نوبرجه (۹ برجه)**، برگه کلا، ابراهیم خیل د دې درې مشهور کلي دي، په دې درې کې د وردگو ترڅنګ نور پښتانه قومونه هم د ورور گلوی په فضا کې ژوند کوي لکه اندر، عمرزي، اوریاخل، دوراني (دراني)، هوتک، ابراهیم خیل، تره کی ...

سپورت:

په دغې ولسوالۍ کې خوسې، غیر نیونه، تیره اچونه، ژمی پر واوره یخمالک خوړل، چنډرۍ، گام اچول او منډه وهل یې دودیزې لوبې دي، چې له ډېر پخوا راهیسې دود دي؛ والیبال، فوټبال، کرکټ، تکواندو، جیډو، وزن پورته کول، د بدن ښکلا او ځینې نورې لوبې په رسمي بڼه په دغې ولسوالۍ کې مینه وال لري، خو په دې وروستیو کې کرکټ، فوټبال او والیبال لوبو ډېره وده کړې او مینه وال یې ډېر شوي دي .

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د دغو لوبو د ودې له پاره د شخصي کلبونو (کلبونو) تر څنګ، د دغه ولایت په مرکز کې د ترکیبي ولایتي بیارغونې ډلې شاوخوا پنځه کاله مخکې یو پراخ لوبغاړی جوړ کړ، چې هر وخت پکې لوبغاړي لوبې تر سره کوي.» (۱)

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا اوایي انځور

.....

نه برجه کلا:

نه برجه کلا کلا په **ګوډه درې** کې شتون لری چې په پلان کې منظمه اته اړخیزه (اته ضلعي) ده او په هر اړخ (ضلع) کې یې یو، یو اوچت برجونه لري.

یوه برج یې د کلا په منځ او د ننوتو دروازي ته مخامخ شتون لري. دا فارم یا شکل د انجینري لحاظه ډېر غښتلی او قوی فارم دی چې د زلزلې په مقابل کې خورا مقاومت لري.

د کلا لنډه تاریخچه:

دا کلا په ۱۲۳۰ هجري قمري کال کې پیل شوې او په ۱۲۳۴ هجري قمري کال یانې د څلورو کالونو په مودې کې بشپړه شوې ده او د ښاغلي حاجي عبدالوهاب چې د کلی یو تن اوسېدونکي او مشرانو له جملې څخه دی، په وینا کېدای شي دا کلا د امیر دوست محمد خان یا د امیر شېرعلی خان په وختونو کې جوړه شوې وي او د کلا ټول مصرف یې د هغه وخت په ۱۷۰۰۰ (اوولس زرو) روپیو باندې جوړه شوې یا پرې لگېدلي (مصرف) شوي دي.

په دې کلا کې ۵۰ کورونه شتون درلود چې د دېوالو سره جوړښت او شاوخوا جوړ شوي وو، په منځ کې یې بله (جلا) کلا او یو برج شتون درلود چې تر اوسه هم تر سترگو کېږي، خو د وخت په تېرېدو او د روسانو پر یرغل وخت کې دا کلا ۷ ځله بمباران شوې او خلک یې

.....

مجبوره شوي د کلا نه د باندې کورنه جوړ او يا هم گاونډ هېوادو ته هجرت وکړي.

د کلا اړخ برجونه:

د کلا اړخ برجونه ټول په پلان کې اته اړخه (اته ضلعي) دي او د پخسې څخه جوړ شوي دي.

دا برجونه په ليد کې درې پوړيزه ښکاري چې د هر پوړ په سر کې تيرکشونه ښکاري او د جگړو په وخت کې ترې کار اخيستل شوی يا هم د کار اخيستني يا دفاع له پاره په پام کې نيول شوي دي، دا تير کشونه د لمړي پوړ په هر اړخ کې يوه او د دېوال په منځ کې شتون لري.

د يادو برجونو يوه برخه يې د کلا د ننه خوا او ډېره برخه يې د کلا نه د باندې په هر کڼج کې، پام کې نيول شوې او شتون لري چې په لاندې انځورونو (تصويرونو) کې يې په ښې توگې ليدلی شو.

د دې برجونو زينې څو مارشونه لري، چې په لمړۍ مارش کې ۶ پټي زينې او د زينې لوړوالي (خيز) يې ۵۵ سانتي متره، په دويم مارش او دويم پوړ (منزل) کې ۶ پټي زينې چې د هرې پټې لوړوالی يې ۵۰ سانتي متره دي.

همدا راز د درېيم مارش او يا درېيم پوړ هم ۶ پټي زينې لري چې د هر پټې لوړوالی يې ۵۰ سانتي متره دي.

دا زينه د دوو پخسو په منځ کې په دوراني (حلقوي) توگې جوړه شوې او تر اوسه هم شتون لري چې سور(سيور يا بر) يوه متر ته، رسېږي.

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د هر برج داخلي قطر په لمري پور (منزل) کې ۱۰،۵ متره او په پورته کېده سره دا قطر لږ کېږي.

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

برجونه ټول د ننه خواوو نه لارې لري کوم چې لاره یې تر دوو مترو پورې لوړوالی لري، د دې لارو سور یا بر یې د یوه متره لوی دي.

د ننوتو ځایونو د پاسه غټو لرگیو سر ټاقونه (سرطاقونه) لري کوم چې په یوه سر تیر ایښودل شوي او ۲۰ (شل) سانتی نور یې د برجونو دېوالونو ته ننوتی دي.

دا سر تیرونه پر درېوو ستونو او یا پایو باندې داسې کلک شوي چې یوه ستنه یې په یوه سر، بله یې په بل سر او یوه یې د دواړو ستونو تر منځ شتون لري.

دا یادۍ ستنې پر لاندي دوو تیرانو باندې داسې کلکې شوي چې د لاندنۍ دواړو تیرانو په منځ کې شتون لري کوم چې په بر ایښودل شوي او دېوال کې د کندي په شان کلکې شوې دي.

.....

دا لرگي يا لرگي کندي کېدای شي د هرې ستنې يا تير لاندې هم شتون ولري.

د ننوتو لارې په پيل کې ډېره ساده دروازه تر سترگو کېږي، چې کېدای شي دا دروازه وروسته د برج ختو او د ماشومانو لوبډو مخنيوي له پاره په پام کې نيول شوي وي، کومو ته چې د پخوانيو غوړيو ټيمانو برخي ټکوهل شوې يا کلکې شوې دي.

د برج ختو دروازه ننوتو برخي انځور

د برج خټو دروازي پورتنۍ برخې انځور

د يادې دروازي يوه خوا يې زلفي او ځنځير او بله خوا يې ولاړ لړگۍ چې لاندنۍ او پاسنۍ برخه يې په لړگيو کندو کې ننوتې او د چپراست کار ورکوي، تر سترگو کېږي.

د يادو ننوتو ځايونو لاندنۍ او پاسنۍ برخو کې درزونه ليدل کېږي کوم چې وروسته د نه پاملرنې له عمله مينځ ته راغلي وي.

د ننوتو په منځنۍ او د پاسه يې يوه تيرکش هم ليدل کېږي، مگر په لاندنۍ برخې کې يې کومه زينه نه ښکاري او کېداسې د اړتيا په وخت کې، لړگي زينو نه کار اخيستل کېده.

.....

د نه (۹) برجه کلا د داخلي برج ننوتو دروازي انځور

د کلا یوه برج ته د ننوتو انځور

د کلا یوه برج د لاندې نه پاس (بر) د زینو انځور

د کلا یوه برج د پاس (بر) نه د زینو انځور

د کلا یوه برج د پاس (بر) نه د زینو انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

د برجونو د پخسي سور(سيور يا بر) په لمري پور (منزل) کې ۳ متره ، په دوېم پور کې ۲ متره، درېيم پور کې ۱،۳ متره او په پای کې ۰،۶۵ مترو (۶۵سانتيو) ته رسېږي.

د پخسي لمړۍ کتار لوړوالی ۷۰ سانتي متره بيا نور کتارونه يې د پخسي اصولو سره سم جوړه شوي او تر اوسه هم شتون لري.

د پخسي خاوره يې خړه او د باندې خواوو نه د پاسه يې کوم اخير نښي نښانې نه په سترگو کېږي.

د دې برج په دوېم پور کې د کرکيو ځايونه په سترگو کېږي کومې چې په پخوا پير کې شتون درلود او د وخت په تېرېدو او په سيمي کې د جگړو له امله (عمله) ورانې يا تالا شوې دي.

دا کرکۍ د يوه اړخ تر منځه ښکاري او داسې معلومېږي چې په يواځې د برج په څلورو اړخونو کې شتون لري. دا کرکي د څلورو مقاصدو له پاره، په پام کې نيول شوي دي.

۱. د لمر د ننوتو په موخه

۲. د رڼا د ننوتو په موخه

۳. د اوا (هوا) تبادلي په موخه

۴. د باندې ليد په هکله

په درېيم پور کې يواځې د بام دېوالونه ښکاري کوم کې چې ډېر تيرکښونه ښکاري، دا تير کښونه په اړخونو کې توپير (فرق) لري چې په ځينو اړخونو کې درې او په ځينو کې دوې تيرکښه په سترگو کېږي.

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

دا برجونه ټول د ننه خواوو نه، لاره لري چي په پخوا پير كې يې
لرگي دروازي درلودې خو اوس محال دروازي يې نه په سترگو
كېږي يواځې سرتاكونه (سرطاقونه) او د اړخ دروازو كندي ځايونه
تر سترگو كېږي.

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

.....

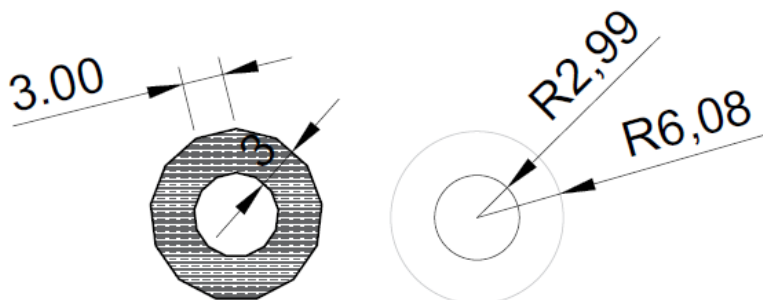
د نه برکلا د یوه تیرکش انځور

د کلا منځ کې بله کلا او بل برج (نهم برج):

د منځ کلا، چې په حرم سراي يادېږي د لويې کلا په منځ کې شتون لري چې اوږوالی يې ۳۵ متره او سور(سيور يا بر) يې هم ۳۵ متره دی.

د دې کلا يا حرم سراي د دېوالو بر يې په لمړيو کتارونو کې ۸، ۰ متره (۸۰ سانتی) او د هرې پخسې کتار لوړوالي يې ۶، ۰ متره (۶۰ سانتی) دی.

د کلا په يوه اړخ کې يانې د ننوتو لويې دروازې ته مخامخ، لوی برج شتون لري، دا برج د کلا نورو برجونو سره ډېر توپير لري، چې د باندې شکل يا فارم يې ۱۳ اړخه (ديارلس ضلعي) چې د دايرې شعاع يې ۶، ۰۷۵ متره او د هر اړخ سور(سيور يا بر) يې ۳ متره دی، چې په مرکزي برج هم يادېږي.

د برج شعاع او شکل د انجینرۍ په پروگرام کې

دا برج په ۶ مترو لوړوالي (ارتفاع) کې لمړۍ مرچل (مورچل) ،
په ۹ مترو لوړوالي کې دوېم مرچل او په نور لوړو کې، نور مرچلونه
هم لیدل کېږي.

دا برج په لمړي پور کې ۱۰ پته (خیزه) زینې، په دوېم پور کې ۱۲
پته (خیزه)، په درېم پور کې ۸ پته (خیزه) او په څلورم پور کې هم
۸ پته (خیزه) زینې لري.

د کلا د ننه برج یوې برخې انځور

د کلا د ننه د برج یوې برخې انځور

د کلا د ننه د برج یوې برخې انځور

د کلا د ننه برج یوې برخې انځور

د کلا د ننه د برج یوې برخې انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

لویه کلا:

که چېرې مونږ لويي کلا ته د ننه شو، د شړېدلو او پاتې شويو دېوالونو نه داسې ښکاري چې د کلا د ننه شاوخوا کوشنۍ نورې حوږلۍ چې د کسب گرو لکه:

ناحي (ناحین، سلمان یا دلاک)، تتار (مسگر)، موسلي او کروند گرو له پاره جوړې شوي وي.

د لويي کلا د ننه یوې برخې انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د لويې کلا د ننه پوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه پوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

.....

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوي برخي انځور

د لويي کلا د ننه يوي برخي انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

.....

د لويي کلا د ننه پوي برخي انځور

د لويي کلا د ننه پوي برخي انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

کيدای شي په کلا کې جنگياليو هم کورونه درلودل او د جگړې په وخت کې به يې کلا بندوه، په خپله به برجونو ته ختل او د هغه ځايه به يې پر دښمن غشي ویشتل.

خو د تيرکښو نه داسې ښکاري چې هغوی پخواني زاړه ټوپک هم درلودل او د هغه ځايونو نه به يې پر دښمن، ږزي کوي.

د کلا دېوالونو بر (سور، سيور) خورا ډېر او ۳ درې مترو ته رسېږي چې لوړوالی (جگوالی، اوچت والی) يې ۱۰ مترو ته رسېږي (اټکل کېدای شي).

د دېوالونو لاندنی برخه يې خورا برداره (سور داره) او پورتنی برخه يې د پخسې په تناسب يا فورمول سره کمېږي (لږېږي).

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د کلا د دېوالونو او برجونو په تاداوانو(تهدابونو، غرقې او کرسې) کې کلوله سیند ډبره کارول شوې چې د ځمکې نه د باندې اندازه یې تر ۲۰ (شلو) او په ځینو ځایونو کې تر ۳۰ (دېرشو) سانتيو پورې په سترگو کېږي.

بیا د تهداب ډبرکاریو نه وروسته (پر سر)، پخسه پیل کېږي، کومه چې ډبره کلکه او پخه بنسکاري.

د يوه برج څخه د کلا انځور

د پخسي په ليد کي درزونه (چاودونه) نه په سترگو کپړی او داسي
بنکاري چي دا پخسه په بني توگي پخه شوې او د ماهرو کاريگرو
له خوا تر سره شوې وي.

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

د برجونو لوړوالی ۱۵ متره ښکاري او کېدای شي پخوا تر دې هم لوړ وو، د وخت په تېرېدو سره ځینې لورې برخې یې شړېدلې او لاندې غورزېدلې وې.

د برجونه په آخرو کتارونو کې وتي یا وتلي لږکي هم په سترگو کېږي کوم چې د کوشنیو کرکیو لاندې او کېدای شي د دغو لږکیو د پاسه د ټوپک میل ایښودو له پاره، په پام کې نیول شوي وې.

دا ځکه د هغه وخت ټوپکو میلونه خورا اوږده او کین لاس کې نیونه یې هم، ستوزمنه وه.

په دېوالونو کې ځینې سوري ښکاري چې په یادو سوریو کې پخوا د لږکیو ناوو ځایونه وو (ول) او د وخت په تېرېدو، جگړو او د خلکو نه اوسېدو په وخت کې، لوټ شوي او یا هم له منځه تللي دي.

یادې ناوې ټولې د کلا نه د باندې په پام کې نیول شوي تر څو د بارانونو اوبه کلا نه د باندې تویي شي او د ننه غولو (انگړونو) کې خټې او ډنډونه را منځ ته، نه کړي.

په کلا کې داسې کوشني لښتي تر سترگو کېږي کوم چې د غولو (انگړونو) او کلا د ننه باران، لوښو مینځلو، کالي مینځلو اوبه په کې بهیږي او په یوه یا دوو ځایونو کې د چورن نه وروسته، کلا نه د باندې وځي او نورو کوشنیو او لویو بیالو سره یوه ځای کېږي.

تاخچې (طاقچې)

په کوټو کې د ننه دوی ډوله او دوی کتاره (قطاره) تاخچې په سترگو کېږي چې په څلورو خواوو شتون لري، لمړی کتار د لوښو ایښودلو

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د پاره په پام کې نیول شوي او دوېم کتار سر بېره د بنکلا شیانو تر څنګ کړکۍ د روښنایي او اوا(هوا) د تبادلې له پاره هم په پام کې نیول شوې وي.

ځینې تاخچې زینتی یانې گنګوره لرونکي او ځینې نور یې بیا ساده او کمان لرونکي دي.

د لمړي کتار تاخچې لوړوالی تر دوېم کتاره لوړې او ژورې دي. د تاخچو لمړي کتار د پاسه رپک لیدل کېږي کوم چې تاخچې یوه کتار د بل نه جلا کوي او هم دېوال ته بنکلا ور په برخه کوي.

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخجو (طاقچو) انځور

.....

د کوتو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور، کومي چې کرکی لري

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

.....

د کلا لویه دروازه:

دا دروازه چې اوچت والی یې ۳,۲ متره (۳۲۰ سانتي متره) د چوکاټ سره او بر (سور یا سیور) یې ۳ (۳۰۰ سانتي متره) مترو ته رسېږي چې د دوو پلو یا ترازو څخه داسې جوړې شوي چې د هرې پلې (ترازي) سیور یا بر یې ۱,۵ متره (۱۵۰ سانتي متره) د چوکاټ سره دي چې یوه یې پوزه (بینیچه) او بله یې بې پوزې ده.

د دروازي یوه برخه یې کومه چې بې پوزې ده د ورځي له خوا خلاصه او دوېمه پله یې کېدای شي د اړتیا په وخت کې خلاصه او ترې کار واخیستل شي.

دا دروازه د لرگیو غټ چوکاټ لري چې د پاس خوا نه په لرگیو سر تاق، اړخ خواوو نه په کنډو کې کلکه شوې ده.

د کلا د ننوتو لویې دروازي انځور

.....

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

.....

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

د کلا د ننوتو لويې دروازې ته مخامخ برج انځور

دروازې پلې د لرگيو تختو څخه داسې جوړې شوي چې تختي خوا په خوا ايښودل شوي او د څټ (شا) خوا نه غټ لرگي او د مخي خواوو نه د اوسپنې پټې چې په منځ کې يې گل مېخونه کارېدلي، کلکې شوې دي.

هر پله له څلورو (۴) ولاړو دېلو تختو نه جوړه شوې او په لنډو کې يې د اوسپنې ۶ (شپږ) پټلۍ چې په هرې پټلۍ کې ۵ (پنځه) گل مېخونه چې د تختو په منځ کې شتون لري، کارېدې دي.

.....

د لويي دروازي يوې برخې انځور

د دروازي هره پله په لاندنۍ برخې کې يوه ځنځير لري چې يوه سر يې د دروازي په پلي او بل سر يې د دروازي په چوکاټ کې کلک شوی دی.

دا ځنځير د دروازي پله نه پرېږدي چې د خلاصولو (خلاصېدو) په وخت کې پر دېوال ولږېږي، چې په اوسنۍ معمارۍ او انگرېزي ژبې کې ورته، ډور سټاپر (Door Stopper) وايي.

دا دروازه چپراست نه لري او د چپراست په عوض يې يوه باندنۍ او کښتنې برخې يې لوله شوي لږگي لري کوم چې دروازي پلي سره د اوسپنيزو دوو پټليو سره کلکې شوې دي، دا د پورتنۍ او ښکتنۍ چوکاټ په سوريو کې حرکت کوي، د وضاحت له پاره لاندینۍ انځورونه، اړين بولم.

.....

د دروازي پلي پورتنی لوله لرگی انځور

د دروازي کښتینې برخې، نیونکی زنځیر (ډور ستاېر) انځور

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوي دروازي انځور

.....

دا دروازه دوي سرتاکه (سرتاق يا سرطاق) لری کوم چې پر دوو برخو وېشل شوي دي، لمړنۍ برخې کې يې دروازي چوکاټ کلک شوی او دوېمه برخه سرتاک (سرتاق يا سرطاق) يې لږ اوچت او په دېوال کې يې پخسې کمانونه (ارچونه) کارېدلي او بيا اخېر شوي دي چې اندازه يې تر يوه متره پورې رسېږي.

د دوو کمانونو تر منځ ولاړ، نري سوري ښکاري او کېدای شي د تير کښونو په شان، د نظامي اهدافو په خاطر په پام کې نيول شوي وي.

دروازې د پاسه کمانونو او سوريو انځور

ياد کمانونه يا آرچونه د دروازي د سرتاک (سرتاق يا سرطاق) پر سر جوړ شوي دي، مگر دوېم سرتاک (سرتاق يا سرطاق) د

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

کمانونو مخ او د سرتاکونو په اوارۍ (لېږل) او د باندې خوا، په پام کې نیول شوي دي.

کېدای شي دا پوښښ د مېلمنو او کلي اوسېدونکو له پاره د لمر او وربست وربډو له پاره په پام کې نیول شوې وي، کوم چې د ودرېډو او د ننوتو په انتظار کې وي، تر څو دروازه خلاصه او یا د لیدو کس مخې ته راشي.

مگر د ښاغلي حاجي عبدالوهاب په وینا دا برخه د دې له پاره جوړه شوې وه چې د پاسه یې د اوبو ډکې کټوې ایښودل کېدې او د جگړو په وخت کې، که چېرې دښمنانو (غلیمانو) د کلا دروازې ته اور اچاوه د هغو کټوو د اوبو په شیندلو سره به یې د دروازې اور، مړاوه.

سرتاکونو لرگیو د چاودو نو نه، داسې ښکاري چې دا او نور د پوښونو (چټونه، پوشش) لرگي ټول د چنارو ونو نه وي.

مگر د دروازو پلو (ترازو) لرگی نه داسې ښکاري چې ګواکې د اړچه یا توت لرگیو څخه جوړې شوې وي.

د دروازې د پاسه یوه لیکلې ډبره ښکاري چې لوستل یې د لاندې خوا نه، ستونزمنه ده او د زینو په ایښودو او د نږدې نه کېدای شي ولوستل شي چې د لرې خوا نه د شعر په توګه (شکل) ښکاري.

.....

د دروازي د پاسه ليکل شوي ډبري انځور

د دروازي د پاسه ليکل شوي ډبري انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د دروازي سرتاکونه (سرتاقونه) خورا پلن دي، يادې دروازي د ننه خوا ته خلاصېږي، کومې چې د خلاصېدو په وخت کې د وربست وربدو نه، په امان کې دي.

د دروازي سرتاک (سرتاق) انځور

.....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوي دروازي انځور

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوي دروازي انځور

.....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوي دروازي لاري انځور

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوي دروازي لاري انځور

.....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوی دروازي لاري انځور

.....

حمامونه:

حمامونه د لويي کلا په منځ او منځنۍ کلا اړخ کې شتون لري، دا ودانۍ يوه پورې ده چې دېوالونه او چټونه يې د پخو خښتو څخه جوړ شوي دي.

د ودانۍ ننوتو ځايونه ټول د کمان (آرچ) په شان دي مگر چټونه يې ټول گنبدي دي، چې وروسته له گنبد جوړېدو څخه بيا د خاورو په ذريعه (واسطه) پک، اوار شوي او بيا اخبر شوي دي.

د حمام په دېوالوکې تاخچې (تاقچې) هم په سترگو کېږي چې کېدای شي د حمام د ځينو اسبابونو (وسايلو) کښېښودلو له پاره په پام کې نيول شوي وي.

دا حمام د سرو او تودو اوبو مټونه (پاخه خټين دېگي) درلودل کوم چې د پخو خټو بلولونو (پايپونو) په ذريعه يې جريان درلود، د ياد وړ ده چې د تودو اوبو مټ (ديگي) د باندې خوا نه د اور بلېدو (روښانه کېدو) ځای درلود چې په کې خس او لرگي استعمال کېدل.

د نه (۹) برجه کلا د حمام ودانۍ انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام ودانی انځور

د دېوالونو بر(سيور يا سور) يې څلويښت سانتې، مگر په ځينو ځايونو کې تر څلوېښتو هم ډېر دي.

د دېوالونو باندې خواوي اخېر (کاه گل) شوې، مگر د ننه خوا وې وروسته تر اخېره سينگل شوې او بيا په سپينې خاورې سپين شوې کوم چې د اوبو او د اوبو بخار (تفت) په مقابل کې کلک (سخت) مقاومت لري.

د وخت په تېرېدو او نه پاملرني له کبله ۹۰ سلنه چټونه او دېوالونه يې نرېدلي، خښتې او خاورې يې د ننه او د باندې تر سترگو کېږي.

په اوس وخت کې تاخچې تورې شوي او کېدای شي د نه اوسېد له امله (عمله)، ځينو کسانو، تېرېدونکو، ليدونکو او يا مخدره توکو استعمالونکو له خوا د اور په بليدو سره تورې شوې وي او په لاندني انځور کې په ښې توگې، تر سره کېږي.

.....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

.....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

.....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

.....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

.....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندې انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندې انځور

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انخور

د حمام په یوې برخې (کنج) کې چې د دېوال پورتنۍ او چټ پورې اړه لري، نخشونه (نقشونه یا تزیینات) تر سترگو کېږي کوم کې چې د شین (زرغون)، سور او سپین رنګونه، کارېدلي دي.

دا نخشونه منظم هندسې دي چې مربع، لوزي په شان کارېدلي او بیا په منځ کې بوټي او ګلان ښکاري.

که مونږ هنري کارونو ته وګورو داسې ویل شو چې اصلاً تور رنګ په بوټو کې نه دی کارول شوی، بلکې دا رنګ تیاره زرغون (شین)

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

رنگ دی، د وخت په تېرېدو او د خلکو د اور بلېدو او دود په ذریعه
تور رنگ ته اوښتی یا هم دود پرې ناست وي.

څرنگه چې یاد (ذکر) شو، د بامونو او دېوالونو ډېری برخې یې
نږدې دې د ننه انځورونو پر مخ د بام اوبه کومې چې د خټو سره
یوځای، پر انځورونو بهېدلې او یا کښته شوي، د انځورونو پر مخ
ناستی او د هغه ښکلا یې د منځه وړې ده.

د اوبو کلايي (خټو پخسوي) نلونه یا پایپونه یې ډېر لږ تر سترگو
کېږي او ځینې نور یې د سیمو خلکو له خوا وړل شوي او د بامونو
د ناوو په توګه کارېدلي (استعمال) شوي یا ترې کار اخلي.

همدا راز د دې حمام پر خښتو هم د سیمې شته خلکو یرغل کړی او
څه اندازه (برخه) یې له ځانه سره وړې ده.
چې له خښتو نه یې د بام په څرندونو او پراپتونو کې ترې کار
اخیستی دی.
په حمام کې دوی ډوله خښتې کارېدلي چې اندازې یې په لاندې ډول
دي.

لمړۍ ډول خښته:

۱. اوږدوالی ۲۰ سانتي متره
۲. سپور یا بر یې ۲۰ سانتي متره
۳. اوچت والی (ضخامت) یې ۵ سانتي متره

.....

دوېيمه ډول خښته:

۱. اوږدوالی ۲۰ سانتي متره
۲. سيور يا بر يي ۱۰ سانتي متره
۳. اوچت والی (ضخامت) يي ۵ سانتي متره

د دې خښتو اندازو نه داسې ښکاري چې معمار نه غوښتل يوه خښته پر دوو حصو و وېشي يا ماته کړي.

کلا دېوالونو لاندنۍ برخه:

کلا دېوالونو لاندنۍ برخه کومه چې د ډبرو کار (سنگ کارۍ) پر سره ده، د وخت په تېرېدو سره شېرېدلې او بيا وروسته ځينې ځايونه يې د پخسي او ځينې نور ځايونه يې د اومه (خامو) خښتو څخه ډک شوي او په آسانۍ سره، تر سترگو کېږي.

د دې دېوالونو شېرېدلو برخو لوړوالی يې تر يوه متر پورې رسېږي کوم چې کېدای شي د مورکانو (مورو) سوريو او د ورښت نيغ (مستقيم) تماس له کبله منځ ته راغلي وي.

د کلا او برجونو دېوالونو کې ولاړ يا عمودي درزونه هم په سترگو کېږي چې کېدای د زلزلو او يا هم د دېوالونو ناستي (نشست) په ذريعه (واسطه) منځ ته راغلي وي.

دا درزونه، تاداو ته (تهډابو ته) نږدې غټ (لوي يا برداره) او څومره چې پاس ځي، کوشني کېږي چې د ځينيو تدابيرو په پام کې نيولو سره کولای شوو د پخوانيو درزونو تحکيمات وکړو او د نويو درزونو مخه په آسانۍ سره ونيسو.

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د نه (۹) برجه کلا د شریږدلو دېوالونو انځور

د کلا نه باندې ودانۍ:

د خلکو او خاصیتاً د سپین بریرو خلکو په وینا، پخوا پیر(وخت) کې نورې ودانۍ هم شتون درلود لکه:

۱. اوبښانو غوځل

۲. د اسانو غوځل

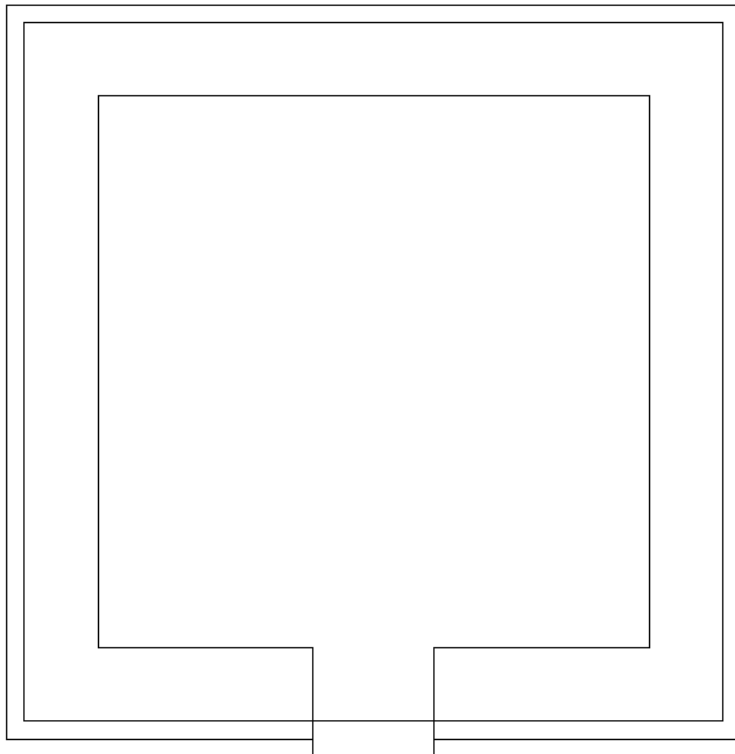
۳. د غویانو غوځل

۴. د مالونو ساتونکو اوسېدو ځایونه

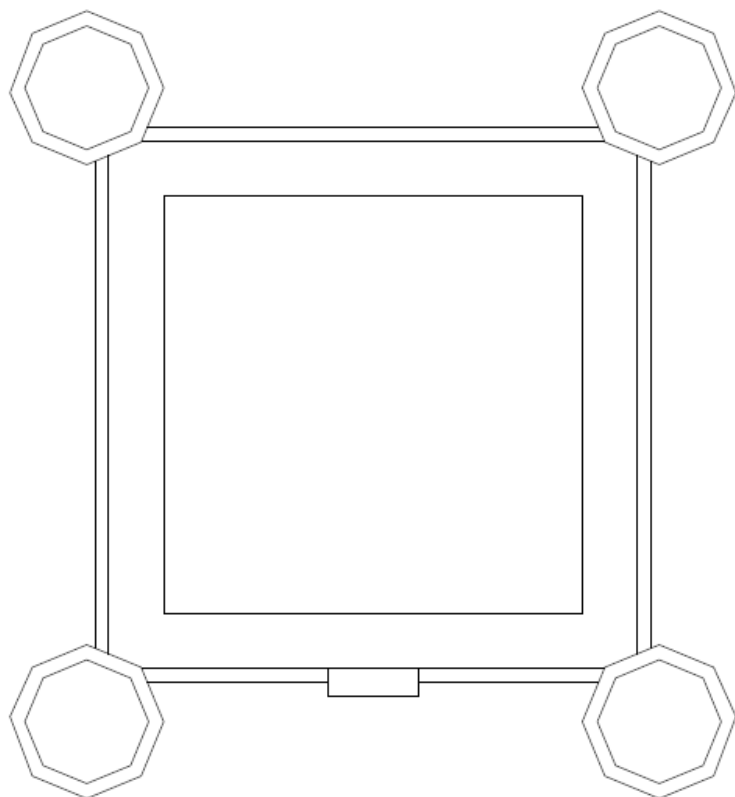
کلا نه باندي کوشنيو ارتباطي کلا گانو اوایي انځور

.....

کلا نه باندې کوشنیو ارتباطي کلا گانو نخشه (نقشه)

.....

کلا نه باندې کوشنیو ارتباطي کلا گانو نخشه (نقشه)

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

د کلا نه د باندې د نه برجه کلا انځور

.....

سرچینه:

۱-

١B%٨D%٨٨%٩ https://ps.wikipedia.org/wiki/%D

٤A%٨D%٨٤%٩ D%٨٨%٩ AF%DA%AB_%D%٨D%

AA%٨A%D٨%٩ D%

.....

د چاپ شويو کتابونو لیست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتید انستیتوت های تکنیکی و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تکنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
۵. رسم تکنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهر و)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

.....

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چې قانون نه شته (گډوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مدرنه جوما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی
تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچین (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

.....

۳۹. برف ها آب ميشود
۴۰. رسم و تخنيک (گامی به سوی دنيای انجینري) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بودا بشکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پيل
۴۵. حيوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دينی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد دوم)
۴۷. د شپېلۍ مينه (مه ينه) په کچه گړۍ کې (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مينه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د يوې ښونکې مینان په يوه ټولگي کې (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گړي ماما مينه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کې ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مينې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کې تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینېرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دينی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد سوم)
۵۹. سيدو او عيدو - د کوشنيوالي خواره ملگري (پښتو ناول)
۶۰. د يوې مياشتې ناولي (پښتو ناول)
۶۱. د خاڅکو هار (د يوه سړی لنډې کيسې)

.....

۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانۍ)
۶۳. کوشنۍ سوداګره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - بي بي مهر
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوږي
۶۶. ډارونکۍ سپلاډ (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو توپیر د نن سره
۶۹. د مور وژونکۍ (قاتل)، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونی ملا (پښتو ناول)
۷۳. ځوان شهید (پښتو ناول)
۷۴. توده برستن (پښتو ناول)
۷۵. نورک اکا (پښتو ناول)
۷۶. غریبک (پښتو ناول)
۷۷. د ژوند خوږې او ترڅې (پښتو ناول)
۷۸. الماء [ديارلس کلنه فلسطينی انجلی تر نږدې ودانۍ (پښتو ناول)]
۷۹. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۸۰. ادبي لښتې / چوب ادبی
۸۱. د ښاروالۍ کاریګر (پښتو ناول)
۸۲. د خاورو لاندې ښار (د عینک مسو کان ته څېرمه)
۸۳. شهرۍ زیر خاک (نزدیک معدن مس عینک)
۸۴. ساختمان های کانتینری
۸۵. کانتینري ودانۍ

.....

۸۶. Architecture of Buddhist temple in Kabul city
۸۷. بنکلي هوسی (پښتو کیسه)
۸۸. خره بیزو (پښتو کیسه)
۸۹. سور تنور (پښتو ناول)
۹۰. سپین کارغه (پښتو داستان)
۹۱. لېونی لېوه (پښتو داستان)
۹۲. بندي مرغه (پښتو داستان)
۹۳. بي وخته سېلاب (پښتو ناول)
۹۴. ملا نصرالدین سره د دوکي پایله (پښتو ناول)
۹۵. د پوی بهلول غوره پرېکړه (پښتو داستان)
۹۶. د کابل ښار لمړي گمرک اداري ودانۍ معماري
۹۷. **ناکامه مینه** (پښتو ناول)
۹۸. سنگلاخ دره او معماري
۹۹. عشق در کانتینر ها (ناول به زبان دری)
۱۰۰. مادل اندازه گیری اسلامی
۱۰۱. **په گاونډ هېواد کې زړه بایلل (پښتو ناول)**
۱۰۲. بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان - جلد اول
۱۰۳. منار های غزنی - گذشته و حال
۱۰۴. توري چشمي (عينکي) پښتو ناول
۱۰۵. د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

.....

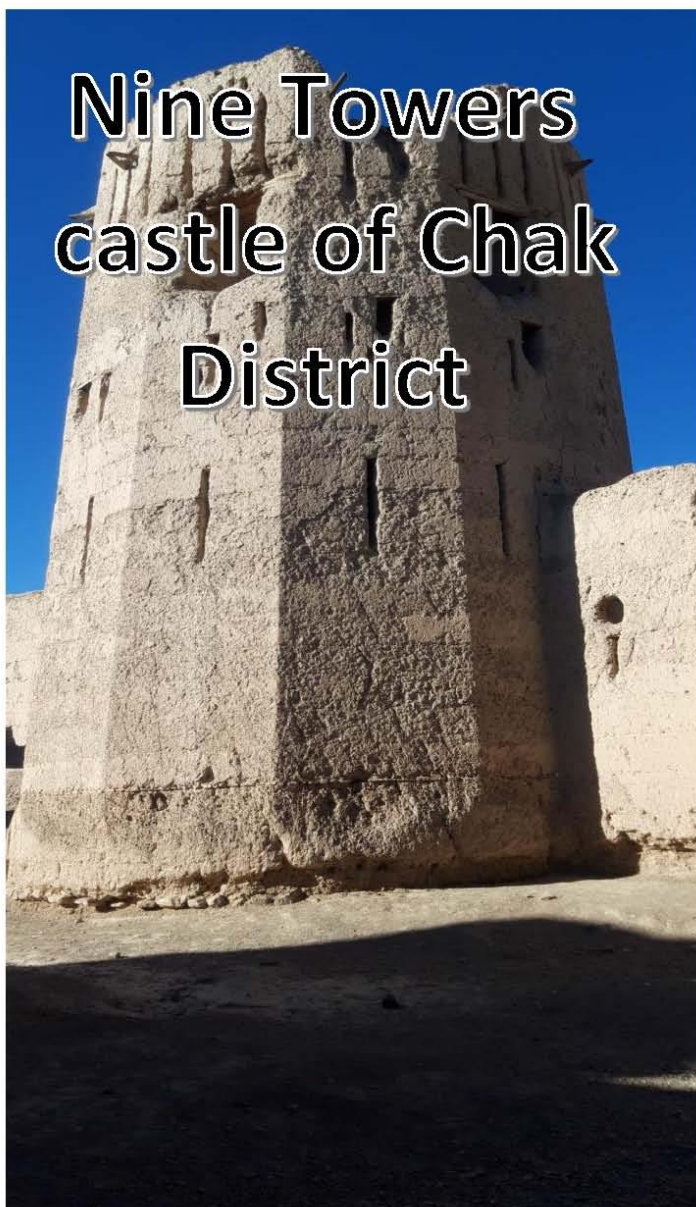
د کار لاندې کتابونو لیست

۱. هنر خطاطی و میناتورۍ در مراد خانی
۲. هنر کللی در مرادخانی
۳. بی وخته باران
۴. د ژوند پای

.....

د وخت او امکان په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: August – September / 2028

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library